

Kur'ânî Kerim Okumanın ve Anlamanın Fazileti

يَا أَيُّهَا الْمَزْمَلُ (1) قُمْ اللَّيْلَ إِلَّا قَلِيلًا (2) نَصَفَهُ أَوْ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا (3) أَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَرَتِلِ
الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا

“Ey örtüsüne bürünen Resulüm! Geceleyin kalk da az bir kısmı hariç geceyi ibadetle geçir. Duruma göre gecenin yarısında veya bundan biraz daha azında veya fazlasında ibadet etmen de yeterlidir. **Kur'ân'ı tertîl ile, düşünerek oku.**” (Müzzemmil; 1-4)

مَثَلُ الْمُؤْمَنِ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ مَثَلُ الْأُتْرَجَةِ رِيحُهَا طَيِّبٌ وَطَعْمُهَا طَيِّبٌ

“Kur'ân okuyan mü'minin misali turunçgilllerden portakala benzer, tadı da güzeldir, kokusu da güzeldir.” (Buhârî, fezâilü'l-Kur'ân 17, 26)

Muhterem Müslümanlar! Hutbemiz, Kur'ânî kerim okuma ve anlamanın fazileti hakkında olacaktır.

Kur'an; ferd ve toplum için, hidayet, nasihat ve dertlere şifadır. Zamanın geçmesi onu aşındırmaz. Âlimler ona doymaz. Çok okunması usanç vermez. Kur'an okumak en faziletli ibadetlerden biridir.

Kur'ân, kendisine sahip çıkıp onu vird haline getiren ve onunla amel eden kimselerin durumunu şöyle ifade etmektedir: “Allah'ın kitabını okuyanlar, namazı kılanlar ve kendilerine verdiğimiz rızıktan (Allah için) gizli ve açık sarfedenler, asla zarara uğramayacak bir kazanç umabilirler.” (Fatır/29;30.)

Resul-i Ekrem (s.a.s) Efendimiz: “...Sözün en hayırlısı, Allah'ın Kitabı'dır...” “Ümmetimin en faziletli ibadeti Kur'an okumaktır.” “Kim Kur'an okursa ömrünün en fena devresine, en kötü noktasına iletilmez”. Ömrünün sonun da elden ayaktan düşerek başkasının bakımına muhtaç hale gelmez. (Hakim, el-Müstedrek, c.2 , s. 528)

“Üç zümre vardır ki, onları Kıyametin dehşeti korkutmaz, onlar için hesap zorluğu yoktur, diğerlerinin hesabı bitinceye kadar onlar misk tepecikleri üzerindedirler. Bunlardan birisi, **Allah'ın rızasını kazanmak için Kur'an okuyan kimsedir.**” buyurdular. *(Taberanî'den Münzirî, et-Terğîb, 1/311)*

Ve yine farklı zaman ve mekanlarda Peygamberimiz (s.a.s) şunları ifade ettiler; **“Demirin paslandığı gibi şu kalbler de paslanır”** dediğinde, Ashab: **Cilası nedir ya Resulallah** diye sordular. Efendimizde: **“Kur'an okumak ve ölümü hatırlamaktır.”** Buyurdular. *(Beyhaki İbn Ömer'den. (İhya c.1 s. 775))*

“Kur'ân-ı Kerim'i maharetle okuyan bir insan, Kirâmen Kâtibin melekleri seviyesinde olur. Onu o seviyede okumayı beceremeyen fakat halis bir niyet ile okumaya çalışan, okurken de dili dolaşan ve Kur'ân okumak kendisine zor geldiği halde, zorlanarak okuyan insana da iki sevap vardır.” *(Buharî, Tevhid, 52)*

"Bir adam: “Ey Allah'ın Resûlü, Allah'a hangi amel daha sevimlidir?” diye sordu. Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm): **“Yolculuğu bitirince tekrar yola başlıyan kişinin ameli”** cevabını verdi. "Yolculuğu bitirip tekrar başlamak nedir?" diye ikinci sefer sorunca: **“Kur'ân'ı başından sonuna kadar okur, bitirdikçe yeniden başlar.”** cevabını verdi.

“Kur'an okunan evin hayrı artar; O ev oturanları sıkmaz. Böyle evlerde melekler toplanır, şeytanlar uzaklaşır. İçinde Kur'an okunmayan ev, oturanlara dar gelir; böyle evlerin hayır ve bereketi az olur, melekler uzaklaşır, şeytanlar üşüşür.

İçinde Kur'an okunan, anlam ve yorumuyla meşgul olunan ev, yıldızların yeryüzünü aydınlattığı gibi, sema ehli için aydınlatılır.” *(Darimî, Sünen, 2/429-430; Heysemî, Mecma'üz-Zevaid)*

Önemli bir hususta, Kur'an'ı anlamaya gayret gösterilmelidir. Peygamber Efendimiz; **Kur'an üzerinde düşünmeyi, anlamaya çalışmayı, akıl ve tefekkürle hitabındaki manaları ortaya çıkarmayı,** zikir meclislerine tercih etmiştir. Abdullah b. Amr'ın rivayetine göre Efendimiz (s.a.v) bir gün mescide girdi ve iki topluluk gördü. Bunlardan biri Allah'ı zikrediyor ve O'ndan istekte bulunuyordu. Diğeri ise Kur'anla ilgili tefekkür ve müzakerede bulunuyordu. Peygamber efendimiz: **“Bu iki meclis de hayır üzerinedirler.** Birisi sadece sahibine fayda sağlar. Şunlar ise bilmediklerini öğrenip, öğrendiklerini birbirlerine öğretiyorlar. **Ben de öğretici olarak gönderildim.”** diyerek **Kur'an'ı müzakere edenlerin yanına oturmuştur.**

Kur'an'ı farklı derecelerde okuma söz konusudur.

Dilin okuması/lafzı okuma, seslendirme, yüzünden okuma.

الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ “**kitabı, lâıyk olduğı şekilde okuyup izleyenler var ya.**” (Bakara,121) denilerek bu birinci kısma işaret edilmiştir. Hakkıyla tilavet ise **Tecvit kurallarına göre okumakla mümkündür.**

Kur'an-i Kerim, وَرَتَّلَ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا (Müzzemmil;4) **tertil üzere,** yani acele etmeden yavaş yavaş ve tane tane okunmalıdır.

Resul-i Ekrem (s.a.s) Efendimiz sahabe-i kirama **“ayetlerin harflerini tane tane okumayı, her harfi güzel telaffüz etmeyi, uzatılacak yerleri uzatmayı ve durulacak yerde durmayı, Kur'an-ı hüznle okumayı”** emretmiştir. İçten, samimî ve güzel bir eda ile okunan Kur'ân, **insanın ruh, kalb ve hissiyatına hayat bahşeder, zihnimize yerleşir ve muhtevası bize tesir etsin.”**

Aklın okuması/mânâsını anlamaya çalışma.

Üzerinde tefekkür etmeden, anlamaya çalışmadan, sadece kelimelerini telaffuz etmek, istenen ölçüde yeterli bir okuma değildir. Efendimiz (s.a.s) Allah'ın kitabından bir ayeti anlayan, senin için yüz rekât (nâfile) namaz kılmaktan daha hayırlıdır." Buyurmaktadır.

Gönlün, kalbin okuması/ maksadı okuma.

“Ne demek istedi?” Kalbi ürperten ve imanı, güveni artıran okuma. Şu **ayetler** böyle bir okumanın önemini ifade etmektedirler. **وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَحْمِهِمْ يَتَوَكَّلُونَ** “kendilerine O’nun âyetleri okunuñca bu, onların imânlarını artırır ve yalnız Rablerine güvenip dayanırlar. (Enfal/; 2)

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ Kur’ân’ı düşünmeleri gerekmez miydi? (Muhammet;24.) Ayette tedebbürle okumamız emredilmektedir. Ayetlerin ne demek istediğini anlama gayreti ile okuma, öngörü ve ferasetli bir okuma biçimi. İşin perde arkasını görerek bir okuma emrediliyor.

Değerli Müminler!

Her bir ferdin seviyesine göre mutlaka, **Kur'an-ı Kerime** ve **evrâd ü ezkâra** ayıracağı bir zamanı olmalı ve **bu konuda hiçbir mazeret ileri sürülmemelidir**. Mü'min Kur'ân okumalıdır, zira Kur'ân okumadığı takdirde, bilemediği birtakım hayat düzenleri ve sistemleri onu yolundan saptırır. Kur'an'dan uzak kaldığı müddet ve zaman içinde farkına varmadan Allah'tan uzaklaşmış olabilir. Şu ayet bizi böyle bir tehlikeye karşı uyarıyor;

وَمَنْ يَعْشُ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نُقِبَضْ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ (36) وَإِنَّهُمْ لَيَصُدُّوهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ مُهْتَدُونَ “Kim Rāhmân'ı zikretmekten gâfil olursa, yanından ayrılmayan bir şeytanı ona musallat ederiz.

Şüphesiz bu şeytanlar onları doğru yoldan alıkoyarlar da onlar, kendilerinin doğru yolda olduklarını sanırlar.” (Zuhruf, 36-37)

Ne mutlu her ânı fırsat bilerek **Kur'an** okumaya ve anlamaya gayret edenlere, **müjdeler olsun** Kur'an dan **anladıklarını** hayatlarına taşıyabilenlere.

Bu niyet ve gayretlerle önümüzdeki mübarek günleri ve geceleri değerlendirmeyi Rabbimiz bizlere lütfeylesin.